

عنوان مقاله:

تاب آوری شهری با تاکید بر جنبه های اقلیمی در شهر ورامین

محل انتشار:

فصلنامه مسکن و محیط روستا، دوره 40، شماره 174 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

سپیده بارزمان - Faculty of human science, University of Zanjan

عبدلله فرجی - Faculty of human science, University of Zanjan

علی اکبر شمسی پور - Faculty of Geography, University of Tehran

خلاصه مقاله:

شهرها همچنان که اثرگذارترین مراکز جمعیتی انسانی بر محیط طبیعی هستند، به همان میزان در برابر عناصر و پدیده‌های طبیعی آسیب‌پذیر هستند. از مولفه‌های مهم شهر پایدار، تاب‌آوری آن در برابر تغییر اقلیم و مخاطرات محیطی است. هدف پژوهش واکاوی تاب‌آوری شهر ورامین با روش فرایند تحلیل شبکه‌ای (ANP) و تعیین شاخص‌های موثر در تاب‌آوری اقلیمی آن است. ورامین از شهرهای اقماری مادرشهر تهران در دشت جنوبی تهران در مجاورت دشت کویر با آب‌وهوای گرم و خشک از مناطق عمده تامین کننده مواد غذایی پایتخت است. در مطالعه حاضر ابتدا مهمترین مولفه‌ها و شاخص‌های مرتبط با تاب‌آوری اقلیمی شهر ورامین با استفاده از مطالعات اسنادی-کتابخانه‌ای، برداشت‌های میدانی و مصاحبه با ۴۴ نفر از کارشناسان و متخصصان حوزه برنامه‌ریزی شهری، محیطی و آب و هوای شهری با استفاده از روش دلفی و از طریق پرسشنامه استخراج گردید. سپس با توجه به مراحل روش فرایند تحلیل شبکه‌ای و ویژگی‌های شهر ورامین، داده‌ها و اطلاعات اولیه طبقه بندی و به تبع آن مدل مفهومی ANP تهیه گردید. مدل ANP مبتنی بر تاب‌آوری اقلیمی شهر ورامین شامل چهار مولفه و ۳۳ شاخص با استفاده از نرم افزار Super Decisions تولید و نتایج حاصل تجزیه و تحلیل شد. نتایج به دست آمده از ANP نشان می‌دهد، بالاترین اولویت در تاب‌آوری اقلیمی شهر ورامین مربوط به جمعیت ساکن در سکونتگاه‌های غیررسمی (شامل عمرآباد، لرآباد، گل‌تپه، سکینه‌بانو و ده‌شریفا) با وزن نرمال شده ۲۲٪ و مهاجرت با ۲۱٪ از مولفه اقتصادی-اجتماعی است. با توجه به اینکه شهر ورامین سهم بزرگی از جمعیت حاشیه‌نشین را دربرمی‌گیرد و مهاجران جذب شده قادر به تامین مسکن در بازارهای رسمی نیستند، افزایش توانمندسازی و ارتقاء سطح تاب‌آوری این سکونتگاه‌ها در برابر تغییرات اقلیمی بسیار مهم است. همچنین از جنبه محیطی شهر ورامین در شرایط تغییر اقلیم با افت سطح آب‌های زیرزمینی و شور شدن منابع آب دشت تهدید می‌شود. در ضمن زمین‌های زراعی وسیع و برداشت بی‌رویه و تخلیه فراوان آب سفره‌های زیرزمینی، فرونشست زمین از تهدیدهای بزرگ دشت ورامین است. درنهایت با توجه به مهاجرپذیری ورامین، رشد فیزیکی شهر و تغییر و تبدیل گسترده پوشش/ کاربری اراضی بیلان انرژی سطحی و چرخه آب منطقه را تغییر می‌دهد.

کلمات کلیدی:

تاب‌آوری اقلیمی شهر، شهر پایدار، تغییرات اقلیمی، تحلیل شبکه‌ای، شهر ورامین.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1280629>



